

December 1, 1936, all young men and women of the Third Reich were obliged to be in the ranks of the Hitler Youth and the Union of German Girls, respectively.

From 1934 to 1937, the Union was headed by Trude Mohr, and from 1937 to 1945 by Jutta Roediger.

Keywords: *Union of German Girls, BDM, Adolf Hitler, education, propaganda, xenophobia, Hitler Youth, racism, upbringing*

Стаття надійшла до редакції 12.05.2024 р.

УДК 378.147:61

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2024.33.309941](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2024.33.309941)

ВОЛОДИМИР ГРИНЬ

ORCID: 0000-0001-5894-4416

КАТЕРИНА ГРИНЬ

ORCID: 0000-0002-8759-3560

МИХАЙЛО ДЕЛЬВА

ORCID: 0000-0001-5648-7506

ЛАРИСА ГЕРАСИМЕНКО

ORCID: 0000-0001-9002-3641

ЮРІЙ КОСТИЛЕНКО

ORCID: 0000-0001-9491-2040

Полтавський державний медичний університет

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОЇ ТА МОТИВОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Першочерговою в сучасній вищій медичній школі є проблема покращення якості знань та навичок випускників, як майбутніх фахівців медичної сфери. Введення нових освітніх стандартів передбачає перехід до компетентісно-орієнтованої освіти, коли в результаті інтегрування понять знання-розуміння-навички формуються здатність і готовність до професійної діяльності, що позначаються як компетенції. Автори прагнуть з'ясувати можливість формування якості креативної та мотивованої особистості студентів-медиків на основі традиційних та новітніх підходів. Методи дослідження: аналіз науково-методичних, навчальних літературних джерел та узагальнення власного та університетського досвіду проведення занять. Результати: розширення форм та технологій викладання фундаментальних та клінічних дисциплін спрямоване на формування у студентів професійної мотивації для здійснення їхньої подальшої професійної діяльності, закріплення й конкретизацію отриманих знань та навичок.

Ключові слова: *вища медична освіта, компетентісний підхід, навчальний процес, здобувачі освіти*

Вступ. У сучасному медичному світі виявляються тенденції, які дозволяють говорити про перехід освітньої системи у якісно новий стан. Вища медична школа – це нова високотехнологічна система навчального обладнання, нові навчальні програми, електронні засоби навчання, нові умови реалізації державних освітніх стандартів (Кир'ян, 2016; Горобейко, Дінець, 2022; Гринь, 2024).

Нині у вищій медичній школі нагальним є питання розробки оптимальних способів навчання, що гарантують формування у студентів глибших знань, які дозволять їм якісно виконувати професійну діяльність лікаря. На сучасному етапі розвитку вищої школи першочерговою є проблема покращення якості знань та навичок випускників, як майбутніх фахівців медичної сфери. Введення нових освітніх стандартів передбачає перехід до компетентісно-орієнтованої освіти, коли в результаті інтегрування понять знання-розуміння-навички формуються здатність і готовність до професійної діяльності, що позначаються як компетенції (Макєєв, 2023; Franchuk, 2017; Абдряхімова, Мухаровська, Клебан, Сапон, Калачов, 2020; Гринь, Федорченко, Литовка, 2023). Проте, якщо говорити про оптимальні методи

навчання, необхідно усвідомити і глибоко проаналізувати кінцеву мету навчання, тобто сформовану у ВУЗі професійну компетентність випускника.

Поставлена проблема визначила **мету дослідження** – з'ясувати можливість формування якості креативної та мотивованої особистості студентів-медиків на основі традиційних та новітніх підходів.

Методи дослідження: аналіз науково-методичних, навчальних літературних джерел та узагальнення власного та університетського досвіду проведення занять.

Результати дослідження. Розширення форм та технологій викладання фундаментальних та клінічних дисциплін спрямоване на формування у студентів професійної мотивації для здійснення їхньої подальшої професійної діяльності, закріплення та конкретизацію отриманих знань та навичок (Єхалов, Мізякіна, 2018; Філоненко, 2016; Атаманчук, 2022; Каценко, Свінцицька, Шерстюк, Гринь та ін., 2023; Гринь, 2021; Гринь, 2020). У зв'язку з цим можна визначити наступний перелік освітніх технологій: технологія модульного підходу; технологія розвитку критичного мислення; технологія рефлексивного навчання; технологія проектного навчання; технологія педагогічного супроводу (Михайліченко, Рудик, 2016; Гринь, Шерстюк, Костиленко, Гринь та ін., 2023).

На факультетах та кафедрах Полтавського державного медичного університету велике значення приділяється формуванню компетентнісного підходу при навчанні здобувачів освіти як молодших, так і старших курсів. Під час читання лекцій та проведення практичних занять у роботі з формування мотиваційного компонента велика увага приділяється розвитку ключових освітніх компетенцій: ціннісно-змістовних, загальнокультурних, навчально-пізнавальних, інформаційних, комунікативних, соціально-трудова, самовдосконалення (Білаш, Гринь, Свінцицька, Лисаченко та ін., 2023; Гринь, Гринь, Герасименко, Ісаков, 2022; Драбовський, Аветіков, Драбовська, Малик та ін., 2022; Рябушко, Гринь, Гринь, Саргош та ін., 2022; Тарасенко, Тихонова, Гринь, 2021).

При всій різноманітності завдань, що стоять перед сучасним ЗВО, найважливішим для викладацького складу є подолання у студентів «мотиваційного вакууму», створення системи формування мотивації навчання під час аудиторної та позааудиторної самостійної роботи, конструювання мотиваційного процесу як основи засвоєння змісту навчальних дисциплін. Індивідуальний підхід до студентів у поєднанні з використанням багатограних педагогічних технологій трансформує викладання навчальних дисциплін у новий формат, де раціонально поєднуються класичні та сучасні методи навчання. Грамотний методичний супровід у поєднанні з сучасним матеріально-технічним забезпеченням підвищують зацікавленість студентів у результатах навчання, формують клінічне мислення, дозволяють набувати та застосовувати практичні вміння та навички з діагностики патологічних процесів, формують особистісні якості, необхідні для орієнтації, зростання у професійному та особистісному плані (Єрошенко, Лисаченко, Шевченко, Кінаш та ін., 2022; Безега, Безшапочний, Зачепило, 2022; Гринь, Гринь, 2022; Білаш, Гринь, Свінцицька, 2022; Скрипніков, Гринь, Гринь, 2021; Гринь, Рябушко, 2021).

Одним із важливих компонентів компетентнісного підходу є формування мотивацій для подальшої професійної діяльності студента медичного ЗВО. Знайомство студентів із закономірностями мисленнєвої діяльності має здійснюватися на перших етапах навчання, на вступних лекціях із навчальних дисциплін та під час самостійної роботи з силабусами, що містять опис принципів пізнавальної та логічної схеми розумової діяльності для вирішення різних професійних завдань. Для формування професійно спрямованих мотивацій необхідно у процесі навчання спрямовувати розумову діяльність студента на вирішення проблемних та завдань для формування тактики лікування у майбутньому (Мишина, Ільченко, Єфанова, 2019; Каськова, Новікова, Анопрієва, 2018; Новиченко, 2020; Коваленко, Боброва, Ганчо, Зачепило, 2020; Гринь, Пінчук, 2023; Пінчук, Дельва, Гринь, Білько, 2023).

У вищій медичній школі відбувається протиставлення завдань дослідницького типу, що застосовуються на доклінічних та клінічних кафедрах. При вирішенні дослідницьких завдань на цих кафедрах стоять різні цілі: на доклінічних кафедрах провідною метою вирішення завдань є формування у студентів окремих розумових прийомів. На клінічних кафедрах провідною метою вирішення завдань дослідницького типу є формування узагальнених способів мислення, які застосовуються як інструмент для вирішення професійних завдань. Саме ситуаційні завдання проблемного характеру наближають студентів до розуміння питань, які вони мають вирішувати на старших курсах і в процесі майбутньої професійної діяльності, формувати мотивацію для отримання майбутньої професії, а також сприяють формуванню клінічного мислення. Робота студентів при цьому повинна мати продуктивний характер, щоб засвоєні в процесі навчання знання та вміння здобувач міг перенести в нову ситуацію, що вимагає від нього пребудови знань та умінь у ході вирішення поставленого завдання, самостійного формування способу вирішення. Безперечно, професійні завдання сприяють глибшому засвоєнню матеріалу, розвивають допитливість, інтерес та любов до майбутньої професії лікаря-практика.

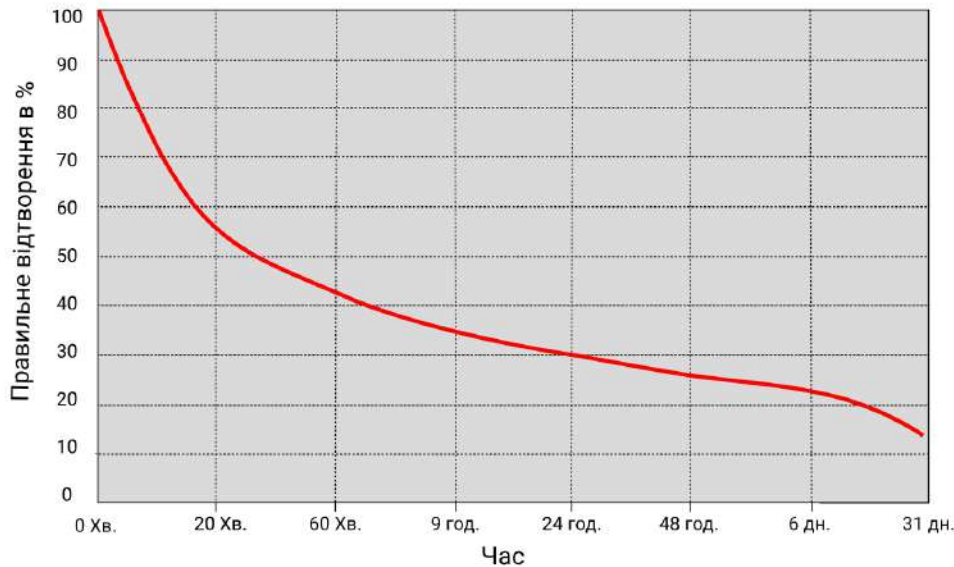
У навчальному процесі постійно відбуваються певні вдосконалення; час, умови ринку праці вносять свої корективи у презентацію та технології викладання навчальних дисциплін, широке застосування цифрових чи дистанційних технологій, зміну формату лекційних занять.

Загальносвітова тенденція в освітньому просторі спрямована на зменшення лекційних годин на користь самостійною роботи, що, ймовірно, визначається масовим захопленням людства інформаційними технологіями з одного боку, а з іншого – внаслідок відсутності достатньо результативного підходу до організації виховання кваліфікованих спеціалістів, конкурентоспроможних на ринку праці. Тому багато викладачів з тих чи інших причин заперечують ефективність лекторства як техніки викладання на користь інноваційних технологій. Разом із тим, лекція в ЗВО необхідна для систематизації та структурування всього обсягу знань з навчальної дисципліни (ґасynska, 2022; Глубоченко, 2020; Гринь, 2020).

Зазвичай, лекція орієнтована на освоєння системи готового знання. Стрімкий розвиток цифрових технологій, поява нових технічних пристроїв викликаний спрямованістю на пізнання навколишнього світу для задоволення людиною своїх потреб. Знання, отримані студентами при традиційній методиці навчання, носять репродуктивний, алгоритмізований характер. Такий підхід до вищої освіти дозволяє випускнику, влаштувавшись на роботу, легко застосувати отримані знання. Лікар, приступаючи до практичної роботи, починає використовувати здобуті за студентських часів знання, але відразу відчуває величезну прірву між теорією та практикою. Проблема полягає у тому, що для лікування хворого фахівець застосовує алгоритми діагностики та лікування, засвоєні під час навчання. Але не завжди клінічні ситуації у практичній лікарській діяльності є типовими, схожими на ситуаційні задачі. Тому що патологічні процеси та стани організму завжди мінливі, деякі симптоми часто не піддаються поясненню на рівні теоретичної навчальної інформації, стандартні схеми лікування виявляються неефективними, діагностичний та фармакотерапевтичний пошук вимагає практичного досвіду, креативного та гнучкого професійного мислення лікаря, яке формується в процесі саме практичної діяльності (Кишакевич, 2018; Лисаченко, Шепітько, Борута та ін. 2022; Орел-Халік, 2023).

Але в жодному разі не можна заперечувати цінність лекційних занять. Якісно підготовлена та проведена лекція покликана стимулювати у слухачів бажання поглиблювати власні теоретичні знання, спрямовувати самостійну пізнавальну активність, спонукати до опанування навичок для майбутньої практичної діяльності, бути основою формування наукового мислення. Головне у лекції – подання основної думки за допомогою стислих, конкретних, зрозумілих та легких для засвоєння формулювань, логічність, вміння лектора зацікавити аудиторію здобувачів освіти, досягти активізації пізнавальної енергії студентів, викликати емоційну відповідь, спрямувати потік їхніх думок разом з думками лектора, забезпечити процес довільного запам'ятовування викладеного матеріалу. Лекційні заняття завжди вважалися найбільш ефективною формою емоційної взаємодії лектора та студентської аудиторії, інформування здобувачів освіти про новітні теоретичні та практичні знання, спрямовані на професійну самосвідомість та формування професійної позиції, деонтологічного виховання особистості, усвідомленого ставлення до професійної підготовки.

Чисельні дослідження освітнього процесу доводять користь лекційних занять у запам'ятовуванні навчального матеріалу. Ще в XIX столітті німецький вчений, психолог, дослідник властивостей пам'яті Герман Еббінгауз вивчав процеси запам'ятовування і забування, розробивши методи, які дозволяли установити особливості і закономірності пам'яті. Цікавим є той факт, що дослідник проводив експерименти на запам'ятовування за допомогою самодіагностики (експерименти на собі). Еббінгауз вивчав запам'ятовування послідовностей букв, безглузких складів, які склались з двох приголосних і голосної між ними (таких як: «вод», «гіс», «лоч», «зоф»), вивчав 169 переліків (списків) у кожному з яких було по 13 складів, а потім після паузи намагався правильно відтворити серію запам'ятованих складів – тестував себе в інтервалах часу, щоб можна було описати форму кривої забування. Тестування робив через різні проміжки часу – від 21 хвилини до 31 дня.

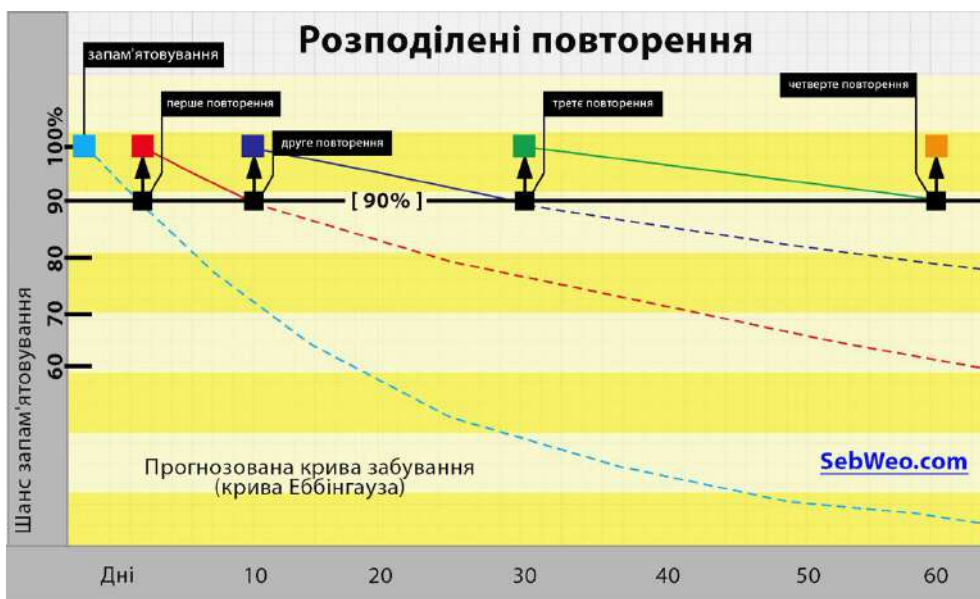

https://www.wikiwand.com/uk/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0_%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%95%D0%B1%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B0%D1%83%D0%B7%D0%B0

Рис. 1. Крива забування Еббінгауза

Мало місце забування певної кількості складів. Герман Еббінгауз вивів «криву забування» (рис 1), котра свідчить, що найбільший відсоток забутого матеріалу припадає на період, який іде безпосередньо за запам'ятовуванням. З графіку за кривою видно, що через перші двадцять хвилин у пам'яті залишається до 60 % від того, що було заучено. Через годину, тільки 45 %, а після одного дня – вже тільки 34 %. Через шість днів після заучування в пам'яті залишається до 23%; і лише 15% того, що було вивчено, міцно зберігається. Ця крива перетворилася на взірць, за типом якого будувалися надалі криві вироблення навичок, рішення проблеми тощо.

Протягом останнього століття продовжується науковий пошук серед педагогів, психологів із удосконалення процесів запам'ятовування, засвоєння матеріалу. На прикладі прогнозованої кривої забування Еббінгауза складаються графіки ефективності розподіленого повторення, необхідного для ефективного запам'ятовування матеріалу (рис. 2), розробляються техніки запам'ятовування (Chun, Neو, 2018).

https://www.wikiwand.com/uk/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0_%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%95%D0%B1%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B0%D1%83%D0%B7%D0%B0

Рис. 2. Графік ефективності розподіленого повторення на прикладі прогнозованої кривої забування Еббінгауза

На основі кривої забування Еббінгауза визначено етапи оптимального повторення нової інформації, так зване інтервальне повторення, яке, згідно досліджень, може забезпечити ефективне запам'ятовування отриманої інформації. Згідно проведених експериментальних досліджень пам'яті повторення необхідно виконувати:

1. відразу після отримання нової інформації;
2. через 20-30 хвилин після першого повторення;
3. через 1 день після другого повторення;
4. через 2-3 тижні після третього повторення;
5. через 2-3 місяці після четвертого повторення.

Така схема інтервальних рефренів є ефективним методом ретенції навчального матеріалу, що в свою чергу робить більш успішним процес навчання в цілому.

Саме лекційні заняття дають поштовх до формування теоретичного базису з різних навчальних дисциплін, виконують пізнавальну, розвиваючу, виховну функції, допомагають організувати та систематизувати процес навчання. Пізнавальна функція реалізується в забезпеченні слухачів основною науковою інформацією, необхідною для майбутньої професійної діяльності та можливого розвитку дослідницького інтересу. Розвиваюча функція полягає у формуванні творчої, креативної складової розумової діяльності, забезпечує становлення професійно-мотивованої особистості. Організація навчального та виховного процесів також регулюються при використанні лекційної форми проведення занять (Беляєва, 2015).

Під час лекції відбувається асиміляція знань з багатьох теоретичних та клінічних дисциплін. Наприклад, не можливо опанувати клінічні засади неврології чи психіатрії без знання анатомічної організації нервової системи, хірургічні клінічні знання також базуються на фундаментальних знаннях з базисних дисциплін – нормальної анатомії людини та клінічної і топографічної анатомії. Необхідно володіти хорошими знаннями в багатьох науках – і фундаментальних, і в спеціальних, щоб бути успішним, конкурентним лікарем.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Як традиційні, так і новітні прийоми викладання у вищій медичній школі мають на меті формування особистості мотивованого майбутнього лікаря, який зможе реалізувати фундаментальні, набуті під час навчання знання, застосувати прийоми креативного мислення у засвоєнні та реалізації практичних навичок, правильно організувати свій робочий час та розвивати дослідницькі якості.

Попри актуалізацію цифрових, дистанційних форм навчання, роль аудиторної лекції в якості системотворчого інструменту та особливої форми навчання не втрачає своєї актуальності та цінності. Зменшення лекційних годин вимагає від студентів максимально ефективного використання часу, відведеного на навчальний процес. Тому освіта, у тому числі й медична, починає все більше залежати від креативного складника інформації (креативного продукту), орієнтованого на настрої, очікування та підсвідомі та емоційні реакції суб'єкта навчання.

Креативність використовується як інструмент, який допомагає здобувачу освіти зрозуміти які перед ним поставлені завдання та як їх вирішити, знайти шляхи, що ведуть до досягнення поставленої цілі, а не рішення конкретного завдання. Формування якості креативної особистості майбутніх лікарів на основі вузівської лекції матиме дієвий та ефективний характер, якщо студент прагнути виявити та усвідомити основні компоненти своєї діяльності.

Список використаних джерел

- Абдряхімова, Ц., Мухаровська, І., Клебан, К., Сапон, Д., Калачов, О. (2020). Особливості комунікації у медичному середовищі (методичні рекомендації). *Психосоматична медицина та загальна практика*, 5 (1). DOI:10.26766/pmgr.v5i1.212.
- Атаманчук, О. В. (2022). Особливості викладання вибіркокових дисциплін кафедрою гістології, цитології та ембріології ІФНМУ. *Актуальні проблеми сучасної медицини. Вісник української медичної стоматологічної академії*, 22, 1 (77), 146-150. DOI:10.31718/2077-1096.22.1.146
- Безега, М. І., Безшапочний, С. Б., Зачепило, С. В. (2022). Основні аспекти формування професійної компетентності майбутніх лікарів під час вивчення навчальної дисципліни «Оториноларингологія». *Актуальні проблеми сучасної медицини. Вісник української медичної стоматологічної академії*, 22, 2 (78), 104-108. DOI:10.31718/2077-1096.22.2.104
- Беляєва, О. М. (2015). Сучасна академічна лекція. *Світ медицини та біології*. 4 (53), 143-146.
- Білаш, В. П., Гринь, В. Г., Свінцицька, Н. Л. (2022). Застосування інноваційних форм навчання при вивченні курсу «Анатомія людини». В кн. М. В. Гриньова (Ред.), *Управлінський дискурс макаренківської педагогіки: матеріали XXI міжнародної науково-практичної конференції «Управлінська майстерність керівника навчального закладу», «Управління проектами у сфері науки освіти, інновацій та інформатизації», «Управління інноваційною діяльністю в освіті та у виробництві»: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінарів (с. 81-85). Полтава.*

- Білаш, В. П., Гринь, В. Г., Свінцицька, Н. Л., Лисаченко, О. Д. та ін. (2023). Формування толерантності майбутніх працівників галузі охорони здоров'я як складової професійної компетентності. *Вісник проблем біології і медицини*, 2 (169), 33-34. DOI: <https://doi.org/10.29254/2523-4110-2023-2-169/addition-33-34>
- Глубоченко, О. В. (2022). Лекція як навчальний метод: переваги і недоліки. *Colloquium-journal*, 20 (72), 47-49. DOI: 10.24411/2520-6990-2020-12084
- Горобейко, М. Б., Дінець, А. В. (2022). Медична освіта в Україні: системні проблеми і можливі шляхи їх вирішення. *Український Медичний Часопис*, 5 (151), 10-12. DOI: 10.32471/umj.1680-3051.151.234381
- Гринь, В. Г. (2021). Медична професія та шляхи формування майбутнього лікаря. In *Innovative plan for the development of medical education in Ukraine and eu countries: scientific and pedagogical internship* (pp. 23-25). Lublin.
- Гринь, В. Г., Федорченко, І. Л., Литовка, В. В. (2023). Принцип використання мобільного мультимедійного комплексу «Онiко» на кафедрі анатомії людини Полтавського державного медичного університету. *Актуальні проблеми сучасної медицини. Вісник Української медичної стоматологічної академії*, 23, 1 (81), 109-117.
- Гринь, В. Г., Рябушко, М. М., Гринь, К. В., Рябушко, Н. О. (2021). Дієвість системи адміністрування на факультеті у формуванні особистості майбутнього лікаря. *Український стоматологічний альманах*, 1, 103-107.
- Гринь, В. Г., Шерстюк, О. О., Костиленко, Ю. П., Гринь, К. В. та ін. (2023). Компетенції здобувачів вищої освіти при реалізації освітньої професійної програми в медичному закладі вищої освіти. В кн. *Медична освіта за новими стандартами: виклики та інтеграція в міжнародний освітній простір: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю* (с. 40-41). Полтава.
- Гринь, К. В., Гринь, В. Г. (2022). Інтеграція екологічної та клінічної складової при викладанні медичних дисциплін. В кн. *Сучасні проблеми вивчення медико-екологічних аспектів здоров'я людини: матеріали наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю* (с. 21-23). Полтава.
- Гринь, К. В. (2020). Інтеграція документальних фото- та відеоматеріалів у післядипломній освіті лікарів-інтернів за спеціальністю «Психіатрія». *Вісник проблем біології і медицини*, 3 (157), 178-180. DOI: 10.29254/2077-4214-2020-3-157-178-180
- Гринь, К. В., Гринь, В. Г. (2024). Інноваційні методики у виховному й освітньому процесах навчання у вищій школі. В кн. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: зб. статей VIII Міжнар. наук.-практ. конф.* (с. 79-84). Полтава.
- Гринь, К. В., Гринь, В. Г., Герасименко, Л. О., Ісаков Р. І. (2022). Ефективний процес навчання – запорука успішного становлення майбутнього лікаря. В кн. *Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю* (с. 76-78). Полтава.
- Гринь, К. В., Пінчук, В. А. (2023). Актуальність та проблеми розвитку дистанційного навчання в системі медичної освіти в умовах воєнного стану в Україні. В кн. *Сучасні аспекти досягнень фундаментальних та прикладних медико-біологічних напрямків медичної та фармацевтичної освіти та науки: матеріали II наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю* (с. 17-22). Харків.
- Драбовський, В. С., Аветіков, Д. С., Драбовська, І. А., Малик, С. В. та ін. (2022). Цифрові інструменти Google в організації освітнього процесу в медичних закладах освіти. В кн. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: зб. статей VII Міжнар. наук.-практ. конф.* (с. 63-65). Полтава.
- Єрошенко, Г. А., Лисаченко, О. Д., Шевченко, К. В., Кінаш, О. В., Пелипенко, Л. Б. (2022). Роль діагностики мікропрепаратів в засвоєнні знань та практичних навичок на заняттях дисциплін медико-біологічного профілю. *Актуальні проблеми сучасної медицини. Вісник української медичної стоматологічної академії*, 22, 2 (78), 108-111. DOI: 10.31718/2077-1096.22.2.108.
- Єхалов, В. В., Мізякіна, К. В. (2018). Деякі мотиваційні моменти в формуванні майбутнього фахівця-невролога. *Актуальні проблеми сучасної медицини. Вісник української медичної стоматологічної академії*, 18, 1 (61), 249-252.
- Каськова, Л. Ф., Новікова, С. Ч., Анопрієва, Н. М. (2018). Навчальна мотивація студентів в формуванні професійної компетентності з дитячої стоматології. *Вісник проблем біології і медицини*, 1, 1 (142), 231-234.
- Каценко, А. Л., Свінцицька, Н. Л., Шерстюк, О. О., Гринь, В. Г. та ін. (2023). Сучасні методи викладання морфологічної дисципліни «Анатомія людини». *Морфогенез та регенерація (III Жутаєвські читання): матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю* (с. 147-155). Полтава.
- Кишакевич, І. (2018). Формування творчого мислення лікарів за допомогою причинно-наслідкових запитань. *Молодь і ринок*, 6 (161), 28-35.

- Коваленко, Н. П., Боброва, Н. О., Ганчо, О. В., Зачепило, С. В. (2020). Мотивація студентів як запорука успішного професійного розвитку. *Медична освіта*, 3, 43-48.
- Лисаченко, О. Д., Шепітько, В. І., Борута, Н. В. та ін. (2022). Роль креативності у формуванні особистості майбутнього медика. *Український журнал медицини, біології та спорту*, 7, 6 (40), 163-167.
- Макєєв, С. Ю. (2023). Досвід реалізації компетентнісного підходу в українській системі освіти. *Перспективи та інновації науки*, 1 (19), 232-243.
- Михайліченко, М. В., Рудик, Я. М. (2016). *Освітні технології: навчальний посібник*. Київ: ЦП «КОМПРИНТ».
- Мишина, Н. В., Ільченко, С. І., Єфанова, А. О. (2019). Динаміка показників навчальної мотивації студентів медичного ВНЗ на різних етапах навчання. *Zdorov'e Rebenka*, 14 (2), 96-102. DOI: 10.22141/2224-0551.14.2.2019.165545
- Новиченко, С. Д. (2020). Способи стимулювання мотивації студентів медичних університетів до навчання. *Colloquium-journal*, 18 (70), 65-67. DOI: 10.24411/2520-6990-2020-12021
- Орел-Халік, Ю. В. (2023). Формування естетичного мислення майбутніх лікарів. *Інноваційна педагогіка*, 59, 163-166. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/59.34>
- Пінчук, В., Дельва, М., Гринь, К., Білько В. (2023). Формування професійної компетенції здобувачів вищої медичної освіти з використанням інтегрованих та бінарних занять при викладанні клінічних дисциплін. *Витоки педагогічної майстерності*, 31, 192-195. DOI <https://doi.org/10.33989/2075-146X.2023.31.283408>
- Рябушко, М. М., Гринь, В. Г., Гринь, К. В., Саргош, О. Д. та ін. (2022). Формування основних компетенцій при реалізації ОПП «Медицина» на медичному факультеті №1 Полтавського державного медичного університету. *Український журнал медицини, біології та спорту*, 7, 5 (39), 256-262. DOI: 10.26693/jmbs07.05.256
- Скрипніков, А. М., Гринь, К. В., Гринь, В. Г. (2021). Значення лікарської етики й деонтології у формуванні особистості майбутнього лікаря. В кн. *Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю* (с. 242-244). Полтава.
- Тарасенко, Я. А., Тихонова, О. О., Гринь, В. Г. та ін. (2021). Сучасні аспекти викладання анатомії людини на основі компетентнісного підходу. В кн. *Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю* (с. 256-257). Полтава.
- Філоненко, М. М. (2016). *Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу: методичні рекомендації для викладачів та здобувачів наукового ступеню доктора філософії (PhD) ВМ(Ф)НЗ України*. Київ.
- Франчук, В. (2017). Місце, роль і значення лікарської професії в умовах сучасного українського суспільства. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*, 3, 35-41. DOI:10.11603/1681-2786.2017.3.8269.
- Chun, Bo Ae, Neo, hae ja. (2018). *The effect of flipped learning on academic performance as an innovative method for overcoming ebbinghaus' forgetting curve*. DOI:10.1145/3178158.3178206
- Kyrian, T. I. (2016). The Principles of Higher Education Transformation and the Higher Medical School of Ukraine. *ScienceRise: Pedagogical Education*, 6, 26-30. DOI: <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2016.72402>.
- Yasynska, E. Ts. (2022). Analysis of methods and techniques for increasing the efficiency of lecture material learning by students of higher educational institutions. *Colloquium-journal*, 24 (147), 23-25. DOI:10.24412/2520-6990-2022-24147-23-25

References

- Abdryakhimova, T. S., Mukharovs'ka, I., Kleban, K., Sapon, D., & Kalachov, O. (2020). Osoblyvosti komunikatsiyi u medychnomu seredovyschi (metodychni rekomendatsiyi) [Peculiarities of communication in the medical environment (methodical recommendations)]. *Psykhosomatychna medytsyna ta zahal'na praktyka [Psychosomatic medicine and general practice]*, 5 (1). DOI:10.26766/pmgrp.v5i1.212. [in Ukrainian].
- Atamanchuk, O. V. (2022). Osoblyvosti vykladannya vybirkovykh dystsyplin kafedroyu histolohiyi, tsytolohiyi ta embriolohiyi IFNMU [Peculiarities of teaching elective subjects by the Department of Histology, Cytology and Embryology of IFNMU]. *Aktualni problemy suchasnoyi medytsyny. Visnyk ukrayinskoyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi [Current problems of modern medicine. Bulletin of the Ukrainian Medical and Stomatological Academy]*, 22, 1 (77), 146-150. DOI:10.31718/2077-1096.22.1.146 [in Ukrainian].
- Bezaha, M. I., Bezshapochnyy, S. B., Zacheplyo, S. V. (2022). Osnovni aspekty formuvannya profesiyanoi kompetentnosti maybutnikh likariv pid chas vyvchennya navchal'noyi dystsypliny «Otorinolarynholohiya» [The main aspects of the formation of professional competence of future doctors during the study of the educational discipline "Otorhinolaryngology"]. *Aktualni problemy suchasnoyi medytsyny. Visnyk ukrayinskoyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi [Current problems of*

- modern medicine. *Bulletin of the Ukrainian Medical and Stomatological Academy*], 22, 2 (78), 104-108. DOI:10.31718/2077-1096.22.2.104 [in Ukrainian].
- Byelyayeva, O. M. (2015). Suchasna akademichna lektsiya [Modern academic lecture]. *Svit medytsyny ta biolohiyi [The world of medicine and biology]*, 4 (53), 143-146 [in Ukrainian].
- Bilash, V. P., Hryn, V. H., & Svintsytska, N. L. (2022). Zastosuvannya innovatsiynykh form navchannya pry vyvchenni kursu «anatomya lyudyny» [Application of innovative forms of education in studying the course "human anatomy"]. In M. V. Hrynova (Ed.), *Upravlinskyi dyskurs makarenkivs'koyi pedahohiky [Management discourse of Makarenko pedagogy]: materialy XXI mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi «Upravlins'ka maysternist kerivnyka navchalnoho zakladu», «Upravlinnya proektamy u sferi nauky osvity, innovatsiy ta informatyzatsiyi», «Upravlinnya innovatsiynoyu diyal'nistyu v osviti ta u vyrobnytstvi»: materialy Vseukr. nauk.-prakt. seminariv* (pp. 81-85). Poltava [in Ukrainian].
- Bilash, V. P., Hryn, V. H., Svintsytska, N. L., & Lysachenko, O. D. ta in. (2023). Formuvannya tolerantnosti maybutnikh pratsivnykiv haluzi okhorony zdorov'ya yak skladovoyi profesiynoyi kompetentnosti [Formation of tolerance of future workers in the field of health care as a component of professional competence]. *Visnyk problem biolohiyi i medytsyny [Bulletin of problems of biology and medicine]*, 2 (169), 33-34 [in Ukrainian].
- Chun, Bo Ae, & Heo, hae ja. (2018). *The effect of flipped learning on academic performance as an innovative method for overcoming ebbinghaus' forgetting curve*. DOI:10.1145/3178158.3178206
- Drabovskiy, V. S., Avetikov, D. S., Drabovska, I. A., & Malyk, S. V. ta in. (2022). Tsyfrovii instrumenty Google v orhanizatsiyi osvitnoho protsesu v medychnykh zakladakh osvity [Google digital tools in the organization of the educational process in medical educational institutions]. In *Aktualni pytannya linhvistyky, profesiynoyi linhvodydaktyky, psykhohohiyi i pedahohiky vyshchoyi shkoly [Current issues of linguistics, professional language didactics, psychology and pedagogy of higher education]: zb. statey VII Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (pp. 63-65). Poltava [in Ukrainian].
- Filonenko, M. M. (2016). *Metodyka vykladannya u vyshchiiy medychniy shkoli na zasadakh kompetentnisnogo pidkhodu [Teaching methodology in a higher medical school on the basis of the competency approach]: metodychni rekomendatsiyi dlya vykladachiv ta zdobuvachiv naukovooho stupenyu doktora filosofiyi (PhD) VM(F)NZ Ukrayiny*. Kyiv [in Ukrainian].
- Franchuk, V. (2017). Mistse, rol i znachennia likarskoi profesii v umovakh suchasnoho ukrainskoho suspilstva [The place, role and significance of the medical profession in the conditions of modern Ukrainian society]. *Visnyk sotsialnoi hihiieny ta orhanizatsii okhorony zdorovia Ukrainy [Herald of social hygiene and health care organization of Ukraine]*, 3, 35-41. DOI:10.11603/1681-2786.2017.3.8269 [in Ukrainian].
- Hlubochenko, O. V. (2022). Lektsiya yak navchalnyy metod: perevahy i nedoliky [Lecture as a teaching method: advantages and disadvantages]. *Colloquium-journal*, 20 (72), 47-49. DOI:10.24411/2520-6990-2020-12084 [in Ukrainian].
- Horobeyko, M. B., & Dinets, A. V. (2022). Medychna osvita v Ukrayini: systemni problemy i mozhyvi shlyakhy yikh vyrishennya [Medical education in Ukraine: systemic problems and possible solutions.]. *Ukrainska Medychna Chasopys [Ukrainian Medical Journal]*, 5 (151), 10-12. DOI:10.32471/umj.1680-3051.151.234381 [in Ukrainian].
- Hryn, V. H. (2021). Medychna profesiya ta shlyakhy formuvannya maybutn'oho likarya [Medical profession and ways of forming a future doctor]. In *Innovative plan for the development of medical education in Ukraine and eu countries: scientific and pedagogical internship* (pp. 23-25). Lublin.
- Hryn, V. H., Fedorchenko, I. L., & Lytovka, V. V. (2023). Pryntsyyp vykorystannya mobilnoho multymediynoho kompleksu «Oniko» na kafedri anatomiyi lyudyny Poltavskoho derzhavnogo medychnoho universytetu [The principle of using the Oniko mobile multimedia complex at the Department of Human Anatomy of the Poltava State Medical University]. *Aktualni problemy suchasnoyi medytsyny. Visnyk Ukrayinskoyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi [Actual problems of modern medicine. Bulletin of the Ukrainian Medical Stomatological Academy]*, 23, 1 (81), 109-117 [in Ukrainian].
- Hryn, V. H., Ryabushko, M. M., Hryn, K. V., & Ryabushko, N. O. (2021). Diyeivist systemy administruvannya na fakulteti u formuvanni osobystosti maybutn'oho likarya [The effectiveness of the administration system at the faculty in shaping the personality of the future doctor]. *Ukrayinskyi stomatolohichnyy almanakh [Ukrainian Stomatological almanac]*, 1, 103-107 [in Ukrainian].
- Hryn, V. H., Sherstyuk, O. O., Kostylenko, Yu. P., & Hryn, K. V. ta in. (2023). Kompetentsiyi zdobuvachiv vyshchoyi osvity pry realizatsiyi osvitnoyi profesiynoyi prohramy v medychnomu zakladi vyshchoyi osvity [Competences of students of higher education during the implementation of the educational professional program in a medical institution of higher education]. In *Medychna osvita za novymy standartamy: vyklyky ta intehratsiya v mizhnarodnyy osvitniy prostir [Medical education according to new standards: challenges and integration into the international educational space]: materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastyu* (pp. 40-41). Poltava [in Ukrainian].

- Hryn, K. V., & Hryn, V. H. (2022). Intehratsiya ekolohichnoyi ta klinichnoyi skladovoyi pry vykladanni medychnykh dystsyplin [Integration of environmental and clinical components in the teaching of medical disciplines]. In *Suchasni problemy vyvchennya medyko-ekolohichnykh aspektiv zdorovya lyudyny [Modern problems of studying medical and ecological aspects of human health]: materialy nauk.-prakt. internet-konf. z mizhnar. Uchastyu* (pp. 21-23). Poltava [in Ukrainian].
- Hryn, K. V. (2020). Intehratsiya dokumentalnykh foto- ta videomaterialiv u pislyadyplomniy osviti likariv-interniv za spetsial'nisty «Psykhiatriya» [Integration of documentary photo and video materials in the postgraduate education of intern doctors in the specialty "Psychiatry"]. *Visnyk problem biolohiyi i medytsyny [Bulletin of the problems of biology and medicine]*, 3 (157), 178-180. DOI:10.29254/2077-4214-2020-3-157-178-180. [in Ukrainian].
- Hryn, K. V., & Hryn, V. H. (2023). Innovatsiyni metodyky u vykhovnomu y osvith'omu protsesakh navchannya u vyshchii shkoli [Innovative methods in educational and educational processes of learning in higher education]. In *Aktualni pytannya linhvistyky, profesiynoyi linhvodydaktyky, psykholohiyi i pedahohiky vyshchoyi shkoly [Current issues of linguistics, professional language didactics, psychology and pedagogy of higher education]: zb. statey VIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (pp. 79-84)*. Poltava [in Ukrainian].
- Hryn, K. V., Hryn, V. H., Herasymenko, L. O., & Isakov R. I. (2022). Efektyvnyy protses navchannya – zaporuka uspishnoho stanovlennya maybutn'oho likarya [An effective learning process is the key to the successful formation of a future doctor]. In *Suchasni trendy rozvytku medychnoyi osvity: perspektyvy i zdotuky [Modern trends in the development of medical education: prospects and achievements]: materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastyu* (pp. 76-78). Poltava [in Ukrainian].
- Hryn, K. V., & Pinchuk, V. A. (2023). Aktualnist ta problemy rozvytku dystantsiynoho navchannya v systemi medychnoyi osvity v umovakh voyennoho stanu v Ukraini [The relevance and problems of the development of distance learning in the medical education system in the conditions of martial law in Ukraine]. In *Suchasni aspekty dosyahnen fundamental'nykh ta prykladnykh medyko-biolohichnykh napryamkiv medychnoyi ta farmatsevychnoyi osvity ta nauky [Modern aspects of achievements of fundamental and applied medical and biological directions of medical and pharmaceutical education and science]: materialy II nauk.-prakt. internet-konf. z mizhnar. uchastyu* (pp. 17-22). Kharkiv [in Ukrainian].
- Kaskova, L. F., Novikova, S. CH., & Anopriyeva, N. M. (2018). Navchalna motyvatsiya studentiv v formuvanni profesiynoyi kompetentnosti z dytyachoyi stomatolohiyi [Educational motivation of students in the formation of professional competence in pediatric dentistry]. *Visnyk problem biolohiyi i medytsyny [Bulletin of the problems of biology and medicine]*, 1, 1 (142), 231-234 [in Ukrainian].
- Katsenko, A. L., Svintsytska, N. L., Sherstyuk, O. O., & Hryn, V. H. ta in. (2023). Suchasni metody vykladannya morfolohichnoyi dystsypliny «Anatomiya lyudyny» [Modern methods of teaching the morphological discipline "Human Anatomy"]. In *Morfohenez ta reheneratsiya» (III Zhutayevski chytannya) [Morphogenesis and regeneration (III Zhutaev readings): materialy Vseukrayinskoyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu* (pp. 147-155). Poltava [in Ukrainian].
- Kyrian, T. I. (2016). The Principles of Higher Education Transformation and the Higher Medical School of Ukraine. *ScienceRise: Pedagogical Education*, 6, 26-30. DOI: <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2016.72402>.
- Kyshakevych, I. (2018). Formuvannya tvorchoho myslennya likariv za dopomohoyuprychynno-naslidkovykh zapytan [Formation of creative thinking of doctors using cause and effect questions]. *Molod i rynek [Youth and the market]*, 6 (161), 28-35 [in Ukrainian].
- Kovalenko, N. P., Bobrova, N. O., Hanch, O. V., & Zachepylo, S. V. (2020). Motyvatsiya studentiv yak zaporuka uspishnoho profesiynoho rozvytku [Student motivation as a key to successful professional development]. *Medychna osvita [Medical education]*, 3, 43-48 [in Ukrainian].
- Lysachenko, O. D., Shepitko, V. I., & Boruta, N. V. ta in. (2022). Rol kreatyvnosti u formuvanni osobystosti maybutn'oho medyka [The role of creativity in the formation of the personality of the future doctor]. *Ukrayinskyy zhurnal medytsyny, biolohiyi ta sportu [Ukrainian Journal of Medicine, Biology and Sports]*, 7, 6 (40), 163-167 [in Ukrainian].
- Makeev, S. Yu. (2023). Experience of implementation of the competence approach in the Ukrainian education system [Experience of implementation of the competence approach in the Ukrainian education system]. *Perspectives and innovations of science [Perspectives and innovations of science]*, 1 (19), 232-243 [in Ukrainian].
- Mykhaylichenko, M. V., & Rudyk, Ya. M. (2016). *Osvitni tekhnolohiyi [Educational technologies]: navchalnyi posibnyk*. Kyiv: TSP «KOMPRYNТ» [in Ukrainian].
- Myshyna, N. V., Ilchenko, S. I., & Yefanova, A. O. (2019). Dynamika pokaznykiv navchalnoyi motyvatsiyi studentiv medychnoho VNZ na riznykh etapakh navchannya [Dynamics of indicators of educational motivation of medical university students at different stages of education]. *Zdorove Rebenka*, 14(2), 96-102. DOI: 10.22141/2224-0551.14.2.2019.165545[in Ukrainian].

- Novychenko, S. D. (2020). Spособy stymulyuvannya motyvatsiyi studentiv medychnykh universytetiv do navchannya [Methods of stimulating the motivation of medical university students to study]. *Colloquium-journal*, 18 (70), 65-67. DOI:10.24411/2520-6990-2020-12021 [in Ukrainian].
- Orel-Khalik, Yu. V. (2023). Formuvannya estetychnoho myslennya maybutnikh likariv [Formation of aesthetic thinking of future doctors]. *Innovatsiyina pedahohika [Innovative pedagogy]*, 59, 163-166. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/59.34> [in Ukrainian].
- Pinchuk, V., Delva, M., Hryn, K., & Bilko V. (2023). Formuvannya profesiynoyi kompetentsiyi здобувачив vyshchoyi medychnoyi osvity z vykorystannyam intehrovanykh ta binarnykh zanyat pry vykladanni klinichnykh dystsyplin [Formation of professional competence of students of higher medical education using integrated and binary classes in teaching clinical disciplines]. *Vytoky pedahohichnoyi maysternosti [Origins of pedagogical skills]*, 31, 192-195. DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2023.31.283408](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2023.31.283408) [in Ukrainian].
- Ryabushko, M. M., Hryn, V. H., Hryn, K. V., & Sarhosh, O. D. ta in. (2022). Formuvannya osnovnykh kompetentsiy pry realizatsiyi OPP «Medytsyna» na medychnomu fakulteti №1 Poltavskoho derzhavnoho medychnoho universytetu [Formation of core competences during the implementation of the OPP "Medicine" at the Medical Faculty № 1 of the Poltava State Medical University]. *Ukrayinskyy zhurnal medytsyny, biolohiyi ta sportu [Ukrainian Journal of Medicine, Biology and Sports]*, 7, № 5 (39), 256-262. DOI: 10.26693/jmbs07.05.256 [in Ukrainian].
- Skrypnykov, A. M., Hryn, K. V., Hryn, V. H. (2021). Znachennya likarskoyi etyky y deontolohiyi u formuvanni osobystosti maybutnoho likarya [The importance of medical ethics and deontology in the formation of the future doctor's personality]. In *Realiyi, problemy ta perspektyvy vyshchoyi medychnoyi osvity [Realities, problems and prospects of higher medical education]: materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastyu* (pp. 242-244). Poltava [in Ukrainian].
- Tarasenko, Ya. A., Tykhonova, O. O., & Hryn, V. H. ta in. (2021). Suchasni aspekty vykladannya anatomiyi lyudyny na osnovi kompetentnisnoho pidkhodu [Modern aspects of teaching human anatomy based on the competence approach]. In *Realiyi, problemy ta perspektyvy vyshchoyi medychnoyi osvity [Realities, problems and prospects of higher medical education]: materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastyu* (pp. 256-257). Poltava [in Ukrainian].
- Yasynska, E. Ts. (2022). Analysis of methods and techniques for increasing the efficiency of lecture material learning by students of higher educational institutions. *Colloquium-journal*, 24(147), 23-25. DOI:10.24412/2520-6990-2022-24147-23-25
- Yekhalov, V. V., & Mzyakina, K. V. (2018). Deyaki motyvatsiyi momenty v formuvanni maybutnoho fakhivtsya-nevroloha [Some motivational points in the formation of a future neurologist]. *Aktualni problemy suchasnoyi medytsyny. Visnyk ukrayinskoyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi [Current problems of modern medicine. Bulletin of the Ukrainian Medical and Stomatological Academy]*, 18, 1 (61), 249-252 [in Ukrainian].
- Yeroshenko, H. A., Lysachenko, O. D., Shevchenko, K. V., Kinash, O. V., & Pelypenko, L. B. (2022). Rol diahnostryky mikropreparativ v zasvoyenni znan ta praktychnykh navychok na zanyattakh dystsyplin medyko-biolohichnoho profilyu [The role of diagnostics of micropreparations in the assimilation of knowledge and practical skills in classes of disciplines of a medical and biological profile]. *Aktualni problemy suchasnoyi medytsyny. Visnyk ukrayinskoyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi [Current problems of modern medicine. Bulletin of the Ukrainian Medical and Stomatological Academy]*, 22, 2 (78), 108-111. DOI:10.31718/2077-1096.22.2.108. [in Ukrainian].

HRYN V., HRYN K., DELVA M., GERASYMENKO L., KOSTILENKO Y.

Poltava State Medical University, Ukraine

COMPETENCE-BASED APPROACH FOR THE FORMATION OF CREATIVE AND MOTIVATED PERSONALITY OF HIGHER MEDICAL EDUCATION STUDENTS

At present, higher medical schools are facing the issue of developing optimal teaching methods that guarantee the development of deeper knowledge in students that will allow them to perform their professional activities as doctors. At the current stage of development of higher education, the priority is to improve the quality of knowledge and skills of graduates as future medical professionals. The introduction of new educational standards implies a transition to competence-based education, when the integration of the concepts of knowledge-understanding-skills results in the development of the ability and readiness for professional activity, which are referred to as competences. The aim is to find out the possibility of forming the quality of creative and motivated personality of medical students on the basis of traditional and modern approaches. Research methods: analysis of scientific, methodological, educational literature sources and generalisation of own and university experience in conducting classes. Results: the expansion of forms and technologies of

teaching fundamental and clinical disciplines is aimed at forming students' professional motivation for their further professional activity, consolidation and specification of the acquired knowledge and skills.

Key words: *higher medical education, competence-based approach, educational process, students.*

Стаття надійшла до редакції 27.03.2024 р.

УДК 378.011.3-051:53

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2024.33.309942](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2024.33.309942)

РОМАН ГРИНЬОВ

Аріельський університет, м. Аріель, Ізраїль

КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ

У статті визначено та схарактеризовано низку ключових принципів фундаменталізації оцінювання якості знань майбутніх учителів фізики: ефективного моніторингу, генералізації знань, комплексності, етапності, технологічних інновацій, стратегічного планування, активного використання науково-педагогічних знань. З'ясовано, що процес оцінювання якості знань майбутніх учителів фізики планується таким чином: проведення аналізу курсу (кожного освітнього компонента) для розробки оцінки, що буде відповідати цілям та методам курсу; складання календарного плану для контролю, який охоплює різні етапи навчання: перед початком, під час навчання та в кінці курсу; вибір методів контролю, які відповідають цілям та фазам контролю; вибір інструментів оцінювання, таких як тестування, опитування, розв'язування задач, зокрема, інструментів на основі використання цифрових технологій; визначення ваги поточного контролю у кінцевому результаті.

Ключові слова: *фундаменталізація, освіта, оцінювання, якість знань, учитель фізики, принцип, моніторинг, діагностичний інструментарій, контроль знань*

Постановка проблеми. Фундаменталізація освіти, зокрема, системи підготовки вчителя фізики, що базується на якісно нових цілях, методології, глибокому освоєнні навчального матеріалу на засадах систематизації знань у галузі природничих наук, встановлює нові результати навчання, нові методи відбору та організації інформації. Цей підхід не тільки розширює обсяг професійних і загальнонаукових знань, але й визначає нові способи їх застосування у практичній діяльності. Фундаменталізація фахової підготовки конкурентноспроможного вчителя фізики є актуальною задачею сучасної вищої педагогічної освіти. Фундаментальна підготовка спрямована на розширення зв'язків між теорією та практикою для молодого фахівця, щоб вони могли успішно працювати у своїй професійній сфері. Усі складники цього процесу спрямовані на створення повної наукової карти світу для формування індивідуально-професійного розвитку студента, що разом забезпечує високу якість освіти. Разом із тим, важливим аспектом науково-педагогічних досліджень є визначення ключових принципів фундаменталізації оцінювання якості знань майбутніх учителів фізики.

Мета дослідження: визначити низку ключових принципів фундаменталізації оцінювання якості знань майбутніх учителів фізики та схарактеризувати їх практичний контекст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади фундаменталізації освіти досліджуються такими науковцями, як С. Гончаренко (2008), О. Завражна (2015, 2020), С. Клепко (1994), І. Мороз (2012), А. Салтикова (2015, 2020), С. Семеріков (2009), О. Теплицький (2008), Я. Фруктова (2014) та ін. Позиція учених однакова у тому, що фундаменталізація, яка лежить в основі розвитку сучасної вищої освіти, включає в себе такі аспекти: збереження основного змісту, котрий повинен мати консервативний характер за своєю природою; формування ключових та професійних навичок; підвищення рівня загальноосвітніх елементів в освітньо-професійних програмах. Фундаменталізація освіти в сучасному контексті передбачає акцент на загальних та всепроникних знаннях, на розвитку загальної культури і на культивуванні універсальних способів мислення і